

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Дай Боже витримати!

Буковинські Волохи не мають тепер жадної волоскої газети для інтелігенції, лише німецьку Bukovinaer Post, що виходить три рази в тиждень. Gazeta Bucovinei довгий час борикала ся з недоборами, з ріжними напрямками у волоскім таборі, і вкінці недавно померла без наслідника. Є то характеристична річ для волоскої інтелігенції, що німецькому органу своему не дає упасти, але волоскому дала загинути. Впрочім се на Буковині звісна річ, що богато волоских патріотів, а навіть провідників, не знають докладно волоскої мови; уживають звичайно німецької в товариськім і публичнім життю, а руску мову вміють ліпше, як свою (н. пр. сам барон Муштаца).

Злобні люди зпоміж самих Волохів кажуть навіть отверто, що як би волоскі політики не мали ту в краю діла з Русинами, то по нинішній день спали би собі гарненько, консервуючи свій добробит і темноту свого народу. Так ті волоскі послі, що смирно та чемно сидять у Відні в згоді з Поляками і правительством, як і ті домашні політики, що липають ся в краю та острійше говорять і пишуть лише против Русинів (навіть жидівські інтереси їм джерожні як рускі) — всі вони дуже добре розуміють свій власний боярський інтерес і боронять его так, що зпоза їх ріжних фраз патріотичних легко добачити той консерватизм, що то має на думці пере-

довсім своє власне, особисте добро або своєї кліки.

Що та наша думка має реальну підставу, видно найліпше з того, що молоді Волохи нарікають уже на бояреку господарку, зовсім не ліпшу, як ославлена польська, лише, не маючи в краю ще сили і свого органу, вдають ся зі своїми жалюми аж до Германштадської Tribun-и. Ми вже в числі 105-ім „Буковини“ познайомили наших читателів з тим інтересним і на нашу думку користним обявом у Волохів, що вже й між ними піднімають голову правдиві приятелі народу, та дає ся чути критика дотеперішної боярекої господарки. Бояри, як судити після Buk. Post, казять ся — і не диво, бо се їх рідні брати прикладають їм ніж до горла а численними летучими писемками підбурюють буковинських Волохів против них.

Коли-ж так про своїх політиків думають уже й самі Волохи, то Русинам з того велика вірада; вірада в тім, що в краю слова тих політиків і такої Buk. Post мало хто бере поважно. Ми вже писали в статі „Старі і молоді Волохи,“ як барон Муштаца гірко нарікає на роздор у Волохів, а властиво на підкопуване поваги его кліки, називаючи се катилінарекою і геростратскою роботою. Що на ту роботу дивлять ся інакше молоді Волохи, видно з їх острої відповіді в Tribun-і або і з недавних статей в Buk Rundschau. Починає ся між Волохами борба консерватистів з поступовцями, борба бояр з народовцями-

демократами (так би можна ще найліпше назвати тих молодих Волохів).

В тій борбі чимраз більше виявляє ся зацофаність і злоба волоских консерватистів. Вибухів сеї злости ми зазнаємо і на собі в нашій роботі для народу. Треба знати, що волоскі популярні видавництва, як Desteptarea, учили і вчать нарід далеко острійшими аргументами, ніж їх знають наші рускі радикали. Они н. пр. між волоским людом розвели таку завзяту антисемітську агітацію, що тепер в руских околицях жидів непропорціонально більше, ніж в околицях волоских. Проте все хіба жидам в свій час, а більше нікому не прийшло на думку мішати ся в те, як Волохи виховують свій нарід. Виховують его добре — то їх зиск; виховують зле — то їх страта, а другим народам журби про те мало.

Інакше думає Buk. Post, котрій здає ся, що має право мішати ся в наші рускі справи і вчити нас, як ми маємо свій нарід виховувати. Вже то кого як кого а непрошених опікунів ми все маємо багато. Не пильнують свого носа, а пхають его до нашого проса. Добачила Gazeta Polska в „Праці“ гайдамацкі інстинкти, зараз Buk. Post, забувши на свою волоску Desteptarea, кидає ся також на „Працю“ і повтарає польські видумки. Тромтадрата польський і зацофанець волоский прийняли ся вчити Русинів, як они мають виховувати свій нарід. Се вже абсолютно за багато ласки і старання і за то непрошеним опікунам в подяку не можна дати иньшої

2)

На вахцимрі.

(Дальше.)

Арештанти страх розбивають ся за сіном, плахтою, ежончками¹⁾, за фірою усемки²⁾, в тяжкі часи платять ся за ню навіть два кракусі³⁾, иньшим разом пару швайцарів⁴⁾ танче. Є вже і „трафіканти“ в арештах т. е. такі зпоміж арештантів, що займають ся достарчуванем для товаришів тютюну. Арештанти мають ще й другий спосіб: шварцувати тютюн як кождо иньшу річ. Сей і той, ходячи „на світ“ до роботи, роздобуває там тютюн і шварцує его мимо доглядної ревізії, яку ключник відбуває на коритарі, зачим випустить кого у казню. Ревізія строга, бо хоч би в тріскучі морози, мусить кождий до сорочки розбирати ся; причім помагає ключникови дозорець. Але шварцована річ іде з рук до рук і так може перекрасти ся. Тількиж най побачить дозорець, як єї передають собі — вже пропало! Або знов зревідований, захопивши у свої руки краде собі ту річ, несе єї в казню і що ему хто зробить? Такі то недогоди шварцована.

Тепер уже що иньшого! Бо будують новий суд, при тім ціла „фабрика“, працюють люди

зі світа, а арештанти два рази денно носять воду, три рази денно чистять хату, отже мають нагоду міняти тютюн за арештантський хліб. І можна сказати, що тепер нікотрий з арештантів не їсть хліба — їдять его робітники, що працюють при новім суді, а за то арештанти курять їх тютюн. І в тім не поможе нічо гнів заряду та часті ревізії в клітках арештантських.

Для одного арештанта приніс его брат, мулярський челядник, тютюну. Але в тяжку годину, бо дозорець побачив і цілу справу віддав керкермайстрови. Той арештанта після до „казенки“, а в порозуміню з майстром прогнав челядника від роботи, навіть грозив, що пішле його „до секції“ (хоч там очевидно нічо ему за те не було би).

Щось третього, чи четвертого дня зголосив ся хтось через „поста“ на брамі до п. директора з якоюсь орудкою. „Гавсордонанс“ привів його: то був — прогнаний челядник. Був такий наївний, що просив ся до роботи так, як би не знав, що его місце давно заняте, а притім керкермайстер, висуджений лййтнант, коли тільки треба бути неумолимим для других, надто є постійним, щоб мав над ним змилосердити ся. Старий воркнув злобно, а відтак витягнув шию туда, де рядом стояли ліжка дозорців і его ніс сказав: „А зробить — но з тим драбом порядок!“ І показав плечі.

Се значить тільки, що затровити когось своїми собаками: дозорці мало-коли дістають такий наказ, тому-ж і тепер они наперед крехтали та покашлювали, а повози підіймали ся, щоб

дати йому час до утечі, поки цілий, без побоїв.

Аж ту одного дня, чверть на третю (як звичайно) привів поліцай з хурдиги гурток приарештованих. Між ними був власне і він.

За що увязнений? Він не відповів, але я сам знав і, пишучи в протоколї, не то запитав, не то відповів сам собі півголосом:

— За крадіж.

— Як не красти! — обрушив ся на се челядник. Працювати чоловікови не дадуть, хоч проси, а в дома жінка та діти голодні.

— Хіба-ж они і тепер не будуть голодні, як ти ту будеш сидіти? — завважав котрийсь дозорець.

В пересердю челядник нічо не промовив, я повлаз перо на бік, а він сів на лаву, аж закрипіла під ним, спер голову на долоні та зажурился тяженько.

Я був свідком, як заповняють ся келії тюремні...

* * *

Привели 16-літнього хлопчиска на відставу до Бригідок. Мав там сидіти три роки! Шіснацятилітній хлопець! Так; ему не було більше, хоч з лица, помарнілого через побут у слідчій в'язниці, годі се було пізнати; та він сам так казав, так казали і его папері.

— За що сидиш? — питав я його, користаючи з того, що в полуднішню пору вся канцелярія була пуста і дозорці, звільнені від служби, пішли домів.

— Можна собі прочитати, — сказав він,

¹⁾ Тютюн — паперці — сірники. ²⁾ пачка тютюну за 8 кр.

³⁾ два шістаки

⁴⁾ пару центів

Телеграми „Буковини“.

3 дня 10-го червня 1897 року.

Атени. Праса тутешна починає дораджувати Кретенцям, щоб прийняли автономію. Приречене адміралів далекосягої самоуправи Кретенців зробило як найприхильніше вражінє.

Льондон. Standard доносить з Атенів: Після Акророліс перервано нагло пересправи угодові в Царгороді, бо представителі держав не могли згодити ся на головні основи договору. Се донесене газети Акророліс зродило в Атенах гадку, що в Царгороді розходить ся лише о загальні основи, на котрих мають обі інтересовані держави покінчити уклади. — Times доносить знов з Атенів, що грецький кабінет одержав донесеня, що деякі держави гадають в той спосіб обійти труднощі, які вийшли з ріжниць їх поглядів на грецько-турецьку угоду, та настають на порту вести пересправи безпосередно з Грецією. Тим способом гадають они переперти такі умовля, на котрих їм залежить. На всякий випадок безпосередні переговори мали би зачати ся аж по ухваленю мира.

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT,
Jahresausweis
і Шкільні повідомленя
(Schulnachrichten)
 є на складі
 в друкарні „Рускої Ради.“
 Просимо о замовленя.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
 у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після закінченя рахункових з днем 31-го грудня 1896 виносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 04 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкращі умовля і видає поліси і квіти в руській мові.

Зголошеня о уділенє агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах руській, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї руської друкарні!

Хто хоче мати добру і дешево МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як веводи, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обедужу Вас по братньому

З поважанєм

В. Данилевич,
 машиніст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. зельманьчій (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Пам'ятайте на Народний Дім
 в Чернівцях!

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі,
 загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптиках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймати з осторожністю лише флашки зі знакам охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.
 Аптика Ріхтера під золотим львом у Празі.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

відходять з Чернівців					приходять до Чернівців							
до Неполоківців, Святиня, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Святиня, Неполоківців	1128	320	757	811	610	
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібокої	—	809	1212	350	1000	
до Садагури, Бояна, Новоселиці	645	430	—	—	—	з Новоселиці, Бояна, Садагури	—	1113	950	—	—	
з Глібоки					до Глібоки							
до Карапчава, Сторожинця, Бергомету, Межибродів	814	535	—	—	—	з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчава	635	1037	800	—	—	
Перший поїзд іде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-до марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.					Перший поїзд іде на шляху Бергомет Карапчів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброди тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не іде в понеділок.							
з Гадікфальви					до Гадікфальви							
до Радівців	610	1003	228	612	805	з Радівців	542	855	115	550	747	
з Гатни					до Гатни							
до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—	з Кімполонгу, Вами, Гурагумори, Качики	1258	625	—	—	—	
з Іцкан					до Іцкан							
до Сучави	327	630	1009	216	718	зі Сучави	442	842	130	630	837	
з Вами					до Вами							
до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250	з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545	905
Поїзди ідуть від часу до часу. Розвідати можна на станциях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.					Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись можна на станциях Вами, Драгоші і обох Молдавицях.							
з Карапчава					до Карапчава							
до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—	з Чудина н. С.	555	555	—	—	—	
Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка, нічний кожної днини.					Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка.							

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно європейський іде о 46 минут пізнійше від черновецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано і зазначає ся підчеркненєм минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.